

รายงานประจำปี ผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรื่องที่ ๑

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย

ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๒ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ วรรคสี่ หรือไม่

ผู้ร้องเรียนเคยถูกฟ้องคดีอาญาในข้อหาฉ้อโกงประชาชน แต่ศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้ร้องเรียนไม่มีความผิด ผู้ร้องเรียนจึงได้ยื่นหนังสือขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนให้ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๖ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดไว้ แต่กระทรวงการคลังแจ้งว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มีกฎหมายกำหนดเงื่อนไขและวิธีการจ่ายเงิน ค่าทดแทนกระทรวงการคลังจึงไม่อาจพิจารณาคำขอของผู้ร้องเรียนได้ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้ร้องเรียนจึงได้ยื่นคำขอรับค่าทดแทนต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยคณะกรรมการฯ ได้มีคำวินิจฉัยว่า ในคดีที่ผู้ร้องเรียนเป็นจำเลยนั้น ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาลงถึงที่สุดให้ยกฟ้องก่อนวันที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ จะมีผลใช้บังคับ ประกอบกับผู้ร้องเรียนได้ยื่นคำขอรับค่าทดแทนเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด จึงวินิจฉัยยกคำขอของผู้ร้องเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้ร้องเรียนจึงได้ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อขอให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๒ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ วรรคสี่

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียนนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๒ เรื่องระยะเวลาในการใช้สิทธิขอรับค่าทดแทน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๕ วรรคสี่ หรือไม่ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้เคยมีคำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนที่มี

ประเด็นข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกรณีนี้ไว้แล้ว โดยสรุปว่า “แม้ผู้ร้องเรียนจะเป็นผู้มีสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จริง สิทธิดังกล่าวนั้น รัฐธรรมนูญกำหนดเงื่อนไขและวิธีการขอรับเงินค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงเป็น

กรณีที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ “การใช้สิทธิ” ดังกล่าว ต้องเป็นไปตาม “เงื่อนไข” ที่กฎหมายที่จะมีการบัญญัติรองรับในภายหลังนั้นกำหนดไว้ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๒๒ กำหนดให้ต้องมีการยื่นขอรับเงินค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายสำหรับจำเลยในคดีอาญา ภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด จึงเป็นการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาในการขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้แล้ว หากใช้กรณีเกี่ยวกับอายุความอันเป็นผลร้ายแก่ผู้ร้องเรียนแต่ประการใด จึงเห็นว่า มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ” ประกอบกับมาตรา ๒๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๒๕ วรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีหลักการและเนื้อหาเช่นเดียวกันและเมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนนี้ไม่ปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่ อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรยุติการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ตามมาตรา ๒๙ (๗) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒